

Až do konce

Michal Marek

Bylo pod mrakem. Dvě malé holky se přetahovaly o hadrového panáčka. První ze sotva pětiletých dvojčat křečovitě svíralo panáčkovu hlavu, druhé nohy a obě dívky tahaly, škubaly a své počínání doprovázely hlasitým řevem. Mlčky je sledovala třetí dívka, starší, asi desetiletá.

„Holky, tak dost,“ vystrčila konečně hlavu ze stanu mladá žena.

„Tetó, ona mi bere kominíka Vilíka,“ postěžovalo si pohotovější z dvojčat ve snaze využít přítomnosti dospělé osoby ve svúj prospěch.

„Nééé, je můj, je můj, můůůj,“ umanutě opakovalo druhé dvojče.

„Tak toho ale už fakt nechte! A ty, Peťo, nemůžeš na ně taky dát chvilku pozor? Vždyť už jsi velká holka.“

„Ony se začaly hádat, mami,“ konstatovala očividný fakt nejstarší z holčičího tria a v tónu odpovědi zůstala stejně nezúčastněná jako v předchozí rozepři.

„No jo, to vidím, počkejte, až se vrátí mamka,“ zahrozila dvojčatům, která mezitím přestala řvát, ale obě nebohou loutku pořád pevně držela.

Kemp byl poloprázdný. Většina návštěvníků festiválku večer ve stanech nebyla. Byli na koncertě, kupovali alternativní cetky, tradiční klobásy, nebo jen seděli u piva a klábosili.

Po horkém dni jsem ležel na neochotně chladnoucím spacáku a pootevřeným stanovým vchodem se na mě dívala moucha.

Do vedlejšího stanu, který vedle toho mého vypadal jako obr Pantagruel a kde bydleli čtyři dospělí, tři děti a jeden hadrový panáček s utrženou hlavou, přišly maminky. Neviděl jsem je, stejně jako ony nemohly vidět mě. Ale slyšel jsem je. Pokračovaly v rozhovoru započatém někde u vína.

„Já nevím, co mám dělat, on je prostě úžasnej a všechno, ale on se mě ptát nebude, jestli se za ním chci přestěhovat, prostě - jdeš se mnou a hotovo. On to ode mě prostě asi automaticky očekává... Peťulko, dolej mi prosím tě ještě. –

Ale já už bych nemohla žít někde jinde, já už jsem zvyklá na to svoje, že jo. Mám tady kořeny a všechno, to přece nejde... Pamatuješ, jak táta vždycky říkával, že Haná nás vždycky uživí?“

„A pak na tom poli taky nechal dušu,“ odvětila její mladší, praktičtější a cyničtější sestra.

Starší ze sester však její poznámku ignorovala a pokračovala, jako by ji neslyšela. „Říkával, že když do úrodné hanácké černozemě zabodneš vidle, vyroste z nich jabloň.“

„A my dvě blby mały holky jsme to vzaly doslova a zkoušely – pamatuješ, jak dlouho jsme ty vidle chodily tajně zalívat?“

„Celé léto,“ smála se starší sestra. „A vzpomínáš, jak jsme řvaly, když je děda našel a vrátil do kůlny?“

„No jo, to už je nějaké ten pátek zpátky,“ vzdychla mladší ze sester, ale z jejího hlasu bylo patrné, že i ona má tu vzpomínku ráda.

„Já odtud od toho všeho prostě nedokážu odejít. Vždyť tady je tak krásně, podívej se kolem sebe!“

„Ségra, sedíme ve stanu.“

„Ty víš, jak to myslím. A on to po mně bude chtít. Abych to tu opustila. Ale to já bych asi fakt nemohla, vzít si cizince a vypadnout odtud. Nevím.“

„Ale mohla. Taky jsem si nebyla úplně jistá, ale nakonec jsem to udělala - vzala jsem si cizince a, jak ty říkáš, vypadla jsem odtud. To je prostě o tom jednom momentu, o tom jednom rozhodnutí, chápeš?“

„No jo, ale vzala sis Poláka a přestěhovala se do Polska. Tohle je Francouz,“ vyhrkla bez rozmyslu, a proto trochu povýšeně, tak jak jsou starší sestry někdy naučené. Hned ale svou příkrost mírnila. „Né jako, Włodek je skvělej chlap. Mělas štěstí, žes ho potkala.“

„Měla,“ řekla mladší sestra pevně a nebylo pochyb, že je to pravda.

Z následného mlčení se zdálo, že starší sestra s otcem své Petry tolik štěstí neměla.

„Peťo, dolej mi ještě trochu toho vína... A co dvojčata, spí už?“

„Spí,“ řekla její desetiletá dcera, která celý rozhovor tiše poslouchala. „A mami? Můžu být ještě vzhůru?“

„Jo, ještě jo... ale přece jenom,“ vrátila se její matka hned k rozhovoru se svou sestrou, „Pierre je Francouz, to je úplně jiná kultura, jiná řeč.“

„Tak víš co, znáte se čtrnáct dní.“

„Šak já vím, já vím, já to neberu vůbec vážně, to je jasny. K tomu se prostě nemůžu upínat. Ale je to samozřejmě hezky, takhle snít, že jo, o tom životě v Paříži. Mohli byste za náma jezdit, v létě, na dovolenou, zadarmo ve Francii. To by bylo hezky, ne?“ usrkla vína a po chvíli pokračovala. „A jak on je dobrej s tou Peťou, jak to s ní umí, jak si spolu hrají,“ obrátila se na dceru, „že, Peťo, že se ti strejda Pierre líbí?“

„Srandovně mluví,“ odpověděla nejistě dívka.

Její matka se zasmála. „Náhodou má perfektní češtinu, to je vidět, že má talent na jazyky.“

„Mluví divně,“ trvala si na svém dívka. „Pořád se směje a říká *olala*. Mami, co to znamená *olala*?“

„To znamená, že je všechno v pořádku. Že se ničeho nemusíš bát. Tobě se to nelíbí?“

„Líbí. Teď už jo,“ řekla po chvíli přemýšlení se spokojeností vlastní desetiletým dětem, když na něco přijdou.

„On bydlí na nábřeží de Montebello, chápeš?“ mluvila opět k sestře. „To je hned u té katedrály! Dívá se na ni z okna!“

„Jaké katedrály?“

„Notre Dame!“

„Aha.“

„Chrám matky boží v Paříži. Já jsem tu knížku milovala, úplně hltala. Jedna postava tam má větu, kterou jsem nikdy nebyla schopna dostat z hlavy. *Tak tedy zůstaňme a budeme se dívat až do konce*. Už ani pořádně nevím, kdo a proč to tam říká, ale tehdy mě to úplně přimrazilo k židli. Byla to úplně poslední knížka, co jsem kdy četla.“

„Fakt? Co já si pamatuju, tak tys byla v knihovně pečená vařená.“

„Poslední, co jsem kdy četla,“ opakovala starší sestra pomalu. „A taky poslední, co jsem si v té knihovně půjčila. Dočetla jsem ji druhého února ráno. V devadesátém roce. A už nikdy nevrátila.“

Vedlejší stan ztichl.

„Tata byl úžasnej,“ pokračovala po chvíli. „Člověk to docení až teď, když má vlastní děcko. Sám se starat - a ještě o dvě holky, to už je něco,“ opět se odmlčela. „Já bych prostě nemohla být s chlapem, kterej by se o mě a malou nedokázal postarat.“

„Tak na tatu!“ řekla mladší sestra a plastové kelímky o sebe ťukly.

Po chvíli promluvila opět starší sestra.

„Na jednu stranu mě to láká, na druhou... Já fakt nevím, co mám dělat. Bojím se, rozumíš? Bojím se, aby to nabyl zase nějakej...“ jméno otce své malé Petry neřekla a nechala ho viset ve vzduchu. Večerní vítr si s ním pohrával jako se špatně vyhozeným igelitovým sáčkem. Smíchal ho se sytou vůní zralého ječmene a odnesl z kempu pryč.

„Já odtud nikdy neodejdu, to se nestane. Nemůžu.“

„A co když budeš muset?“

„Nebudu, to se nějak vyřeší. Nějak se všechno vyřeší.“

„Ségra, uvědom si, že taky velice rychle může o všechno přijít. Já teda nechci nic takovoho přivolávat, ale přece to musíš vidět.“

„A ty si myslíš, že to nevidím? Že každý den ráno, když vstávám, a večer, když jdu spát, na to nemyslím? Co s náma bude? Jak to bude dál? Kdo se o nás postará? O koho se opřu?“

„Já chci jen říct, že ta naše nabídka pořád platí, kdykoli můžeš...“

„O tom nechci ani slyšet. Ani slyšet, rozumíš? Vždyť ti to tady celou dobu vysvětluju! Ty mě neposloucháš? Prokristapána!“

„Poslouchám, ale jen ti říkám, že může přijít chvíle, kdy...“

„Ahó, holky!“ ozval se mužský hlas.

„Boudo, butko, gdo ftobě přebývá?“ ozval se druhý. Włodek a Pierre se vrátili.

Druhý den ráno jsem si ji prohlédl. Měla dlouhé černé vlasy, plná prsa i boky, ale v pase byla štíhlá. Měla krátké nohy, v duchu hanácké tradice. Stála před stanem v lehkých letních šatech a zamyšleně se dívala někam do neurčita. Snad na pařížské náměstí Parvis Notre Dame, na *le point zéro* před katedrálou. Ve tváři měla výraz silné ženy, která si sice prošla svým, ale která ví co chce. Jen si není jistá, jak toho dosáhnout. Trochu se usmívala, zdála se vyrovnaná a spokojená. Věřila, že jí všechno vyjde, že měl táta pravdu a že ji Haná skutečně zachrání. Že z vidlí vyroste jabloň.

„Hele mami, co jsem natrhala,“ přerušila její přemýšlení dcera.

„Jé, sedmikrásky! Pojd', uděláme věneček.“

Dva roky jsem ji neviděl a skoro na ni zapomněl.

Po celém centru Krakova jsou rozesety trafiky, které vypadají, jako byste vytáhli dvě skruže ze studny nad povrch, doprostřed vyřízli malé okénko a nahoru dali stříšku v podobě zvonečku. Sloup s průměrem jednoho metru, do kterého se prodavač jen tak tak nasouká a už se s ním dovnitř nic nevejde – všechny své touhy, plány a sny musí nechat venku.

Seděla v jednom z těch lidských sloupů, zazděná jako kajícnice, obklopená mikrosvětlem polských novin, časopisů a pitomých cetek.

Když jsem ji uviděl, otočil jsem se, prošel podchodem pod ulicí Basztowa do nákupní Galerie Krakowske a v obchůdku s hračkami koupil puzzle Paříže s katedrálou Notre Dame.

Podal jsem jí ho tím úzkým otvorem dovnitř a řekl, že je pro ni. Rychle jsem se otočil, myslím, že jsem spěchal na vlak domů, na Hanou, ze které se nedá odejít.

Nad Krakovem se rozpršelo a já ani nevytáhoval deštník. Ten kousek na nádraží se dal přeběhnout. Šel jsem pomalu a slyšel každou kapku.